

КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНКА НА ИНТЕРПРЕТАТИВНО СЪЧИНЕНИЕ (30 точки)

Критериите са разработени от МОН, показателите по точки към всеки критерий са разработени от ПК по български език и литература на ПМГ „Васил Левски“ Смолян

1. Литературни компетентности -10 т.

1.1. Разбиране на условия характер на художествената литература -2 т.

2 т. - Адекватно оценява и коментира художествените обобщения и послания на фантазия свят на изкуството. Разбира и логически коментира отношението между условия фикционален смисъл на творбата и факти, събития, вечни проблеми на човешката природа и обществото в реалността.

1 т. - Непълно, неубедително, формално оценява връзката между измисления художествен свят и факти, проявления, проблеми от реалността.

0 т. - Елементарно, фотографско възприемане на художествеността като адекват на реалността.

1.2. Знания за автора и творбата и свързаните с тях процеси в българската литературна история -2 т.

2 т.- Коментира творбата в отношение към творческата индивидуалност на автора; прави убедителни, основателни аналогии с други произведения на автора; съдържателни, целенасочени междутекстови връзки с творчеството на други автори. Логично съдържателно, продуктивно оценява и коментира творбата и автора ѝ в контекста на националната и/или европейската и световната литература.

1 т. - Инцидентно, самоцелно и повърхностно като смисъл се оценяват творбата и авторът ѝ в социокултурния контекст. Правят се механични, информативни, а не тълкувателни връзки с други творби на посочения автор или с други автори и произведения.

0 т. - Оценява, тълкува творбата и автора ѝ, без да съотнася идейно-емоционалния ѝ смисъл към друг литературен контекст. Ограничено-информативно посочва факти за произведението и /или автора ѝ само в увода.

1.3. Знания за строежа и функционирането на художествената творба и умение да се прилагат при изясняване на зададения проблем -3 т.

3 т. - Обхватно, съдържателно по отношение на художествените елементи на творбата се тълкуват тематично-идейните ѝ послания, както и философско-естетическите ѝ специфика. Формално-съдържателната същност на произведението се оценява убедително по отношение постигането на идейните послания и емоционалните въздействия.

2 т. - Познават се и се оценяват основни съдържателни и структурни елементи на художествената творба (тема, композиция, герои, реч, природни описания и т.н.), но неубедително, инцидентно се тълкуват по отношение на художественото въздействие.

1 т. - Информативно се представят някои от основните особености на строежа на творбата, правят се описателни констатации, без да се съотнасят към изясняването на зададения проблем.

0 т. - Инцидентно се споменават основни елементи от строежа на творбата - тема, автор, композиция; не се оценяват по отношение постигането на художественото въздействие на творбата.

1.4. Умение за интерпретиране на художествения смисъл - 3 т.

3 т. - Задълбочени съдържателни оценки, размисли, изводи, изразяващи убедителна личностна позиция по отношение на общочовешки, философски, естетически теми, проблеми; основателни, коректни към художествения текст коментари за човека и взаимоотношенията, за обществото света. Интересни, творчески, адекватни вътрешнотекстови и междутекстови връзки (произведения от същия автор или от други автори).

2 т. - Основателни, съдържателни оценъчни тълкувания по съществени художествени факти и елементи; правят се логични изводи по темите и проблемите в творбата; общи, необезопасителни коментари по отношение на естетически проблеми, по философски виждания за света и човека.

1 т. - Съдържателно повърхностни оценки, изводи по отношение на някои художествени елементи. Не се коментират естетически, философски идеи.

0 т. - Описателни оценки по инцидентно споменати художествени елементи. Констативни, информативни по отношение на автора и/или творбата.

2. Компетентности за изграждане на аргументативен текст. - 12 т.

2.1. Теза, съответстваща на формулирания проблем -3 т.

3 т. - Съдържателна, целенасочена към поставения проблем, коректна към внушенията на художествения текст; набелязва основното, което ще се изяснява и тълкува в аргументативната част; откроява основните важни факти, проблеми, художествени елементи, които са основание за изразеното разбиране.

2 т. - Описателно представяне, информативно-коментарно разбиране на проблема; необезопасителни опити за оценки - нецеленасочени, общи по смисъл.

1 т. - Разширено повторение на темата с инцидентни елементи на общи твърдения по произведението и/или автора му; формална теза.

0 т. - Липсва тезисно твърдение като синтезирано, ясно, логично и точно; неоткрито съдържателно и графично.

2.2. Целенасочена и задълбочена аргументация -3 т.

3 т. - Разнообразни по смисъл и характер аргументи - коментарно посочване на художествени факти, оценки на авторитети, перифрази на изказвания; анализ на различни текстове (описание, повествование, размисли, разсъждения от худ. текст); целенасочен анализ на художествени елементи - тема, идея, композиционни и жанрови особености, говорещ в текста, художествена реч, литературни герои, автора в текста, пейзаж и т.н.); адекватна илюстрация с цитати.

2 т. - Доминират разсъжденията, но има и единични описателни констатации. Подтезите са ориентирани към проблема, но аргументацията им е необезопасителна, обща по смисъл. Основните разсъждения са по смисъла на текста, инцидентни са оценките по естетическите му особености

1 т. - Единични разсъждения по смисъла текста и художествените му елементи, неподходящо използване на цитатите като аргумент, а не като илюстрация на изразена оценка.

0 т. - Общи, нецеленасочени повърхностни по смисъл опити за оценка; нямат основания в художествените факти, не се оценяват художествени елементи, а се споделят мисли по повод на темата, а не по проблема в нея.

2.3. Логически последователна аргументация -3т.

3 т. - Логична аргументативна техника: по хронология на съдържанието на художествения текст, по проблеми или по логиката на възходяща важност.

2 т. - Има нарушена логическа последователност на аргументацията, но като общ смисъл избраните аргументи (анализ на образи, на художествени структури, на художествената реч и т. н.) са насочени към проблема.

1. - Коментират се художествени елементи на произведението, без да се обвързва смисълът им с една обща цел, идея, с изразеното твърдение-разбиране (тезата) на проблема.

0 т. - Инцидентни, смислово необвързани оценки; описателни коментари по някои художествени елементи; много цитати, необвързани като илюстрация на изразено разбиране по проблема.

2.4. Ясно обособени, логически последователни и смислово обвързани композиционни части -3 т.

3 т. - Ясно открити по съдържателност и структура части на съчинението. Логично въведена тема чрез адекватна теза; има качествени логически преходи между отделните структурни части на съчинението. Заключение е обобщаващо по смисъл, не повтаря вече направени изводи и оценки; обвързано е като обобщаващ извод с поставения проблем.

2 т. - Открити са частите на съчинението, но подтезисните твърдения на изложението са съдържателно незадълбочени, неизчерпателни; на места е нарушена логическата последователност, връзката между структурните части е механична, смислово необвързани помежду си структурни елементи.

1 т. - Формално открити части на съчинението, съдържателно необвързани, логически непоследователни - отделните части не са разгърнати като структура с твърдение, аргументи и илюстрация, а се изчерпват със смислово необвързани общи мисли по проблема в темата.

0 т. - Неоткрити като графика и съдържание структурни части, представени са общи мисли по повод на произведението и автора; неразгърнати като микротекстови елементи та съчинението.

3. Езикови компетентности - 8 т.

ОЦЕНЯВА СЕ ДОСТАТЪЧЕН ЗА КОМЕНТАР ОБЕМ ТЕКСТ - НАД 1 СТРАНИЦА!

3.1. Владее и прилага на лексикалната норма -2 т.

2 т. - Употребява стилово уместни думи и изрази; владее синонимното богатство на езика и използва подходящи синонимни думи и изрази; подходящо използва синтактичната синонимия на езика.

1 т. - Логичен, стилово съобразен изказ. Допускат се единични нарушения в точността и/или в стиловата уместност на изказа; единични лексикални повторения.

0 т. - Речниково ограничен езиков изказ, допускат се повтарящи се лексикални грешки; употребяват се стилово неуместни думи и изрази, неподходящи синоними. Езиковите средства не са съобразени с изискванията за научност.

3.2. Владее и прилага на граматичната норма -2 т.

2 т. - Спазват се граматичните норми на езика, има 1-2 грешки в по-сложни граматични казуси (съгласуване, бройна форма); използват се разнообразни синтактични структури.

1 т. - Допускат се единични граматични грешки, използват се доминиращо разнообразни синтактични структури.

0 т. - Допускат се повтарящи се груби граматични грешки, еднотипни синтактични структури. Нарушават се синтактичните норми за структуриране на изречения с ясна и завършена мисъл.

3.3. Владее и прилага на правописната норма -2 т.

2 т. - Не са допуснати нарушения на основни казуси на правописната норма; има 1-2 грешки при особени казуси - писане на неологизми, сложни думи.

1 т. - Владее се правописните норми, но има единични нарушения на нормата.

0 т. - Допускат се повтарящи се груби нарушения на правописните норми - фонетични, главни букви, писане на сложни думи.

3.4. Владее и прилага на пунктуационната норма -2 т.

2 т. - Спазват се пунктуационните норми, има 1-2 грешки при пунктуация на вметнати думи и изрази и/или обособени части; не се нарушават нормите при цитиране.

1 т. - Допускат се единични нарушения при пунктуация на сложни изречения и/или цитиране на чужд текст.

0 т. - Допускат се повтарящи се пунктуационни грешки, нарушаван се нормите при цитиране.